

Mátraszék – Szent Erzsébet-templom

2009 október 15. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A Zagyva menti főút Pásztóra bevezető keresztesével szemközt nyílik a mátraszti bekötőút. Hosszú utcás, erdős hegylábba felfutó, ma közel kétezer lakosú településen haladunk végig a nyugati faluszélen lévő katolikus templomhoz.

A beszélő nevű Sztyr 1345-ben kelt az első ismert írott híradás; a község ekkor a Nógrádban birtokos Kacsics nemzetség tulajdona, nevezetesen Illés fiaié: Dénesé és Benedeké. 1439-ben a Szécsényiek a földesurai, 1598-ban Rákóczi Zsigmond – a későbbi erdélyi fejedelem – kezén van, ahol 1633–34-ben 17 jobbágyporta után szed adót a váci aga. A török hódoltság után (1720-ban) 25 magyar háztartást írtak össze a faluban.

A település római katolikus templomának faragott kőből épült, vastkos, ódon tornya messziről látható. E toronynak nemcsak a külleme ragadja meg a tekintetet, de az épület szerkezetében elfoglalt helye is, az tudniillik, hogy a középkori eredetű egyház keleti oldalán áll, márpedig a templomépítésnek egészen az újkorig érvényes, alapvető szakrális szabálya volt a keletelés, azaz a szentély keleti irányba tájolása. A középkorban tehát a tornyot – vagy toronypárt – törvényszerűen a hajó nyugati végéhez kellett kapcsolni.

A mátraszti torony a bejárata felett olvasható felirat tanúsága szerint 1864-ben épült, igaz, roppant archaikus stílusban. Csak a templombelsőbe lépve válik láthatóvá, hogy a hosszú hajóhoz gótikus diadalívvel csatlakozó szentély keleti harántfala eltérően a négyzetes toronnyal szövetében. A nyolcszög három oldalával záródó apszist csúcsíves, kőbordás keresztboltozat borítja. A szerkesztés szabálytalanságát a déli oldalon nyíló széles ablak magyarázza. Ez az aszimmetrikus boltozás is a sztyi templom nem messzi található társát idézi emlékezetünkbe: a gömöri Rimabánya egykorú egyházának nemcsak a szentélyboltozása ugyanilyen, de ott is hasonló helyzetben áll az újkorban épült torony (vö.: Magyar Nemzet, 2003. március 1.).

A sztyi plébániatemplom több szakaszban épült. A különböző stílusú részletek: a korai csúcsíves bejáratától az 1520 körüli formájú, címerpajzsos zárókövekig a XIV. és a XVI. század közé teszik a gótikus korszakot, ám a legutóbbi falkutatás feltárta a legelső építési periódust bizonyító román stílusú tölcserablakokat is a déli hajófalban, a bejárat közelében. Az 1884. évi renováláskor a mészréteg alól előkerült felirat szerint 1611-ben, Szty Benedek plébánossága idején építették újjá a templomot, cintermében – a sekrestye mellett – akkor még megvolt a régi csontház. 1778-ban barokk ízlésben bővítették, majd az említett toronyépítés után, 1926-ban toldották hozzá a nyugati előcsarnokot.

Középkori falfestményei az 1971-ben befejezett emléki helyreállítás során bontakoztak ki. Legérdekesebb közülük a Krisztust a pokol tornácán ábrázoló freskó: a Megváltó jókora keresztet emel az elterdeplő nyolc imádkozó figura fölé, akiknek a háta mögött félelmetes, állatstílusú, egyszarvú, patás ördögalak ágaskodik. A hajó déli oldalán két férfi szent arca és Veronika kendője látható, mellettük egy ünnepélyesen szép Köpönyeges Mária alakjával.

A templom patrónusa 1669-ig a Megváltó volt, ekkor ajánlották a hívek egyházukat Szent Erzsébet oltalmába. Az 1691 előtt készült értékes faragású főoltár fára festett képe a védőszent irgalmas cselekedeteit ábrázolja. Az 1235 pünkösdjén szentté avatott Árpád-házi királylány emlékét idézi a templom e napokban tartott évi búcsúja, valamint a hazánkban nagyon kedvelt Erzsébet nevet viselő névünnepe.

Ludwig Emil, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni győzeletről tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
